

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СУДИЈАМА

Члан 1.

У Закону о судијама („Службени гласник РС”, бр. 116/08, 58/09 – УС, 104/09, 101/10 и 8/12 – УС, 121/12 и 124/12 – УС), у члану 6. ст. 2. до 4. мењају се и гласе:

„Ако је Република Србија на основу правноснажне судске одлуке, односно поравнања закљученог пред судом или другим надлежним органом, исплатила штету из става 1. овог члана, може тражити од судије накнаду исплаћеног износа, ако је штета проузрокована намерно.

Ако је одлуком Уставног суда, Европског суда за људска права или другог међународног суда, утврђено да су у току судског поступка кршена људска права и основне слободе и да је пресуда заснована на таквом кршењу или да је пресуда изостала због кршења права на суђење у разумном року, Република Србија може тражити од судије накнаду исплаћеног износа, ако је штета учињена намерно.

На захтев министра надлежног за правосуђе, Републички јавни правобранилац је дужан да покрене парнични поступак пред надлежним судом за накнаду исплаћеног износа из ст. 2. и 3. овог члана, по претходно прибављеном мишљењу Високог савета судства. Високи савет судства даје мишљење у року од 30 дана.”

Члан 2.

Члан 7. мења се и гласи:

„Члан 7.

Судије имају право да се удружују у струковна удружења ради заштите својих интереса и очувања независности и самосталности у раду.

Право струковног удруживања подразумева и учешће у активностима струковних удружења у току радног времена, ако се тиме не ремети рад у суду.”

Члан 3.

У члану 10. став 3. речи: „Вишег прекршајног” замењују се речима: „Прекршајног апелационог”.

Члан 4.

У називу одељка 2. изнад члана 13. речи: „и укидање суда” бришу се.

У члану 13. ст. 2. и 3. бришу се.

Члан 5.

У члану 18. став 1. после речи: „изабран” додају се запета и речи: „осим у случајевима прописаним овим законом”.

Став 4. брише се.

Члан 6.

У члану 19. став 1. после речи: „своју” додаје се реч: „писмену”, а после речи: „истог” додају се речи: „или нижег”.

После става 1. додају се нови ст. 2. до 4. који гласе:

„Изузетно од става 1. овог члана, судија може без своје писмене сагласности бити премештен у други суд у случају укидања или промене претежног дела надлежности суда за који је изабран.

Суду је промењен претежни део надлежности када је због промене стварне надлежности, због оснивања новог суда или због промене подручја на којем суд врши надлежност измењен потребан број судија у суду.

У случају из става 2. овог члана судија може бити премештен само у суд истог степена који преузима надлежност суда који је укинут или којем је промењен претежни део надлежности.”

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 5. и 6.

Члан 7.

У члану 20. после става 4. додаје се став 5. који гласи:

„Пре доношења решења о упућивању судије из ст. 1. до 3. овог члана, Високи савет судства ће прибавити мишљење седнице свих судија суда у који је судија изабран и суда у који се упућује.”

Члан 8.

Члан 25. мења се и гласи:

„Члан 25.

Од редоследа пријема предмета може се одступити у случајевима предвиђеним законом, као и у случају оптерећености или оправдане спречености судије, у складу са Судским пословником.

У складу са Судским пословником, судији може бити одузет предмет: ако је због његовог дужег одсуства потребно поступити по предмету који је хитан по закону или по својој суштини; ако је угрожено ефикасно функционисање суда; ако је судији правноснажно изречена дисциплинска санкција због дисциплинског прекршаја неоправданог одуговлачења поступка, као и у другим случајевима предвиђеним законом.

Одузети предмет из става 2. овог члана додељује се у рад другом судији, у складу са Судским пословником.”

Члан 9.

У члану 29. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Притужба се доставља лицу на кога се притужба односи и које се може изјаснити у року од три дана од дана пријема.”

У досадашњем ставу 2. који постаје став 3. после речи: „одлуком” додају се речи: „судију подносиоца притужбе.”.

Члан 10.

У члану 30. став 1. речи: „или савете” замењују се речима: „ни давати правне савете”.

После става 6. додаје се нови став 7. који гласи:

„Судија може у току радног времена, по одобрењу председника суда, да учествује у раду стручних тела образованих у складу са посебним прописима и радних група за израду закона и других аката.”

Досадашњи став 7. постаје став 8.

Члан 11.

Назив члана и члан 33. мењају се и гласе:

„Органи надлежни за вредновање

Члан 33.

Комисије Високог савета судства вреднују рад судија и председника судова.

Комисије су састављене од три члана, у којима судије судова вишег степена вреднују рад судија и председника судова нижег степена.

О приговорима на оцену одлучује комисија од три члана коју именује Високи савет судства из реда судија Врховног касационог суда.

Против одлуке комисије из става 3. овог члана може се покренути управни спор.

Састав и начин рада комисија из става 1. овог члана уређују се актом Високог савета судства.”

Члан 12.

Члан 34. брише се.

Члан 13.

У члану 36. став 5. брише се.

Члан 14.

У члану 37. после става 6. додаје се став 7. који гласи:

„Судија не може да уз плату прима и пензију остварену у складу са посебним прописима.”

Члан 15.

У члану 38. став 4. речи: „Вишег прекршајног” замењују се речима: „Прекршајног апелационог”.

Члан 16.

У члану 42. после става 4. додају се ст. 5. и 6. који гласе:

„Право на накнаду за одвојен живот имају судије судова републичког ранга и апелационих судова.

Право на накнаду из става 5. овог члана утврђује Високи савет судства.”

Члан 17.

У члану 44. алинеја трећа речи: „Вишег прекршајног” замењују се речима: „Прекршајног апелационог”.

Члан 18.

У члану 50. став 3. реч: „може” замењује се речју: „ће”.

Став 4. мења се и гласи:

„Високи савет судства предлаже Народној скупштини једног кандидата за избор на једно судијско место. Високи савет судства дужан је да приликом предлагања кандидата за избор судије прекршајног или основног суда, предложи кандидата који је завршио почетну обуку у Правосудној академији, у складу са посебним законом.”

У ставу 5. после речи: „образложена” додају се речи: „и објављена на интернет страници Високог савета судства”.

Члан 19.

У члану 59. ст. 2. и 3. мењају се и гласе:

„Изузетно, по захтеву председника суда, Високи савет судства може судији продужити радни век за највише још две године, уз његову сагласност.

Захтев из става 2. овог члана за председника суда подноси председник непосредно вишег суда, а за председника Врховног касационог суда Општа седница тог суда.”

Члан 20.

У члану 61. после речи: „мандата” додају се запета и речи: „на основу образложене одлуке Високог савета судства”.

Члан 21.

У члану 64. став 2. мења се и гласи:

„Високи савет судства, по службеној дужности или на предлог председника суда, председника непосредно вишег суда, председника Врховног касационог суда, органа надлежних за вредновање рада судије и Дисциплинске комисије покреће поступак за разрешење судије.”

После става 3. додаје се став 4. који гласи:

„Председник првостепеног суда пред којим је вођен кривични поступак против судије, дужан је да без одлагања достави Високом савету судства осуђујућу правноснажну пресуду.”

Члан 22.

Члан 69. мења се и гласи:

„Члан 69.

За председника суда може бити изабран судија који се налази на сталној судијској функцији у суду истог или вишег степена, и који има изражену способност за руковођење и организацију послова у суду, а у складу са критеријумима које доноси Високи савет судства.”

Члан 23.

У члану 70. став 1. речи: „или више” бришу се.

Члан 24.

У члану 72. став 1. мења се и гласи:

„Председник суда бира се на пет година и не може бити поново изабран.”

Члан 25.

У члану 73. став 1. речи: „годину дана” замењују се речима: „шест месеци”.

Члан 26.

У члану 76. став 2. после речи: „суда” додају се речи: „покреће и”.

Члан 27.

У члану 79. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Кандидат за председника Врховног касационог суда, уз пријаву на конкурс за избор, доставља и програм унапређења рада судова у Републици Србији, који се објављује на интернет страници Високог савета судства, заједно са подацима из радне биографије кандидата.”

Досадашњи ст. 2. до 7. постају ст. 3. до 8.

Члан 28.

У члану 81. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Судија поротник не може бити члан политичке странке, нити политички деловати на други начин.”

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 3. и 4.

Члан 29.

У члану 86. став 3. мења се и гласи:

„Поступак у коме се утврђују разлози за престанак функције судије поротника покреће се на основу предлога председника суда, председника непосредно вишег суда, председника Врховног касационог суда или министра надлежног за правосуђе.”

У ставу 4. после речи: „Поступак” додају се реч: „покреће” и запета.

Члан 30.

У члану 90. став 2. после речи: „предмета” додају се речи: „због несавесног рада судије”.

Члан 31.

У члану 91. после става 3. додаје се став 4. који гласи:

„Дисциплинска санкција умањење плате до 50% и дисциплинска санкција забрана напредовања у трајању до три године могу се изрећи свака посебно или заједно.”

Члан 32.

У члану 94. став 4. речи: „годину дана” замењују се речима: „две године”.

Члан 33.

У члану 98. после става 3. додаје се нови став 4. који гласи:

„Судија коме је изречена дисциплинска санкција може покренути управни спор.”

Досадашњи став 4. постаје став 5.

Члан 34.

Судије Вишег прекршајног суда настављају рад као судије Прекршајног апелационог суда од 1. јануара 2014. године.

Члан 35.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи члан 6. Закона о изменама и допунама Закона о судијама („Службени гласник РС”, бр. 101/10 и 8/12 – УС).

Члан 36.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредаба чл. 3, 15. и 17, које почињу да се примењују од 1. јануара 2014. године.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о судијама садржан је у члану 148. став 3. Устава Републике Србије којим је предвиђено да се поступак, основи и разлози за престанак судијске функције, као и разлози за разрешење председника суда уређују законом. Исто тако, чланом 150. став 2. Устава је прописано да се у случају укидања суда или претежног дела надлежности суда за који је изабран, судија изузетно може без своје сагласности бити трајно премештен или упућен у други суд, у складу са законом. Такође, чланом 152. став 2. Устава је предвиђено да се законом уређује које су друге функције, послови или приватни интереси неспојиви са судијском функцијом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Законом о судијама („Службени гласник РС”, бр. 116/08, 58/09 – УС, 104/09, 101/10, 8/12 – УС, 121/12 и 124/12 – УС) ближе су прописана основна начела у вези са судијском функцијом, уређен положај судије, поступак избора судије, ближе прописани поступак престанка судијске функције и разлози за разрешење судије, уређен положај председника суда, положај судије поротника, ближе је прописан поступак избора судија на сталну судијску функцију и уређена дисциплинска одговорност судије.

У току примене закона, пракса је показала да поједине одредбе, а посебно одредбе које су везане за независност судије, као и друга начела која гарантују његов положај, одредбе везане за премештај и упућивање судије у други суд, јавност у избору судија и председника судова, као и одредбе о дисциплинској одговорности, треба прецизирати и допунити. Циљ оваквих измена и допуна је доследна примена одредаба Устава које уређују положај судије (чл. 146. до 152.) и усклађивање са свим међународним стандардима који се односе на ову област.

Такође, пракса је показала да поједине одредбе Закона о судијама нису доследно спроведене и због нејасног поступка који је прописан, због чега их је неопходно изменити, како би се могле ефикасно применити и спровести.

Да би се постигао ефикаснији рад судова, а самим тим и ефикасније остваривање права грађана у судским поступцима, пре свега је неопходно изменити постојеће законе који уређују положај судија и рад судова, како би се створио неопходан нормативни оквир за даље активности у циљу побољшања рада правосуђа у Републици Србији. Наведене измене истовремено представљају и доследно усаглашавање са међународним стандардима који гарантују независност судије и његово потчињавање само Уставу и закону.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Закона врше се измене у члану 6. Закон о судијама, који уређује одговорност судије за штету коју судија проузрокује незаконитим или неправилним радом. Наиме, мењају се досадашњи ст. 2. и 3. наведеног члана на тај начин што се прецизирају одредбе о могућности наплате штете коју судија проузрокује неправилним радом, односно могућности наплате исплаћеног износа када је одлуком Уставног суда, Европског суда за људска права или другог међународног суда утврђено да су у току судског поступка кршена људска права и основне слободе или да је пресуда изостала због

кршења права на суђење у разумном року. Треба напоменути да се измена наведених ставова састоји и у томе што крајња непажња више није основ за накнаду за штету која је исплаћена, већ овај основ може бити само ако је штета учињена намерно. Овакво решење је у складу са упоредним правом, имајући у виду да регрес накнаде штете у случају намере предвиђа само неколико држава у Европи, док крајњу непажњу као основ штете не познаје ни једна држава.

Такође је измењена одредба става 4. истог члана, која предвиђа поступак и одлучивање о накнади штете. Наиме, предвиђено је да Републички јавни правобранилац, који је иначе овлашћен за заступање интереса Републике Србије у судским поступацима, претходно затражи мишљење од Високог савета судства. Такође је прописан рок у коме ће Високи савет судства дати мишљење. Уколико Високи савет судства сматра да постоје разлози за накнаду штете, Републички јавни правобранилац ће покренути одговарајући судски поступак. Предложено решење је примереније правном систему Републике Србије у односу на важеће решење.

Чланом 2. Закона измењен је члан 7. Закона о судијама, који уређује право на удруживање. Наведеним изменама се прецизира да судије имају право да се удружују у одговарајућа струковна удружења, као и да такво удруживање подразумева и учешће у активностима струковних удружења у току радног времена, наравно под условом да се тиме не ремети рад у суду. Овом изменом је прецизније уређено право на удруживање и истовремено извршено усклађивање са међународним стандардима који уређују положај, односно права судија.

Одредбама чл. 3, 15. и 17. Закона врши се усклађивање назива другостепеног прекршајног суда са изменама предвиђеним у Предлогу закона изменама и допунама Закона о уређењу судова.

Чланом 4. Закона измењен је члан 13. Закона о судијама, тако што су избрисани ст. 2. и 3. тог члана, који уређују положај судије у случају укидања суда. Наведена измена је извршена имајући у виду да је премештај судије, односно његово упућивање у други суд, јединствено уређен у чл. 19. и 20. Закона о судијама, а да је као један од случајева у којима се врши премештај, односно упућивање, предвиђен и случај када се суд укида.

Чланом 5. Закона мења се члан 18. Закона о судијама, на тај начин што се у ставу 1. члана 18. Закона о судијама врши прецизирање да постоје изузеци који су изричито прописани овим законом. У члану 18. Закона о судијама брисан је досадашњи став 4, с обзиром да је премештај судије у други суд прецизно уређен чланом 19. тог закона.

Чланом 6. Закона измењен је и прецизиран члан 19. Закона о судијама, који уређује премештај судије. У ставу 1. извршена је одговарајућа допуна, односно прецизирање, у случају премештаја судије уз његову сагласност, а у новом ставу 2. члана 19. прецизиран је премештај без сагласности судије. У новом ставу 3. прецизирано је када се сматра да је суду промењен претежни део његове надлежности. Реч је о случају када је, због нових законских решења дошло до промене стварне или месне надлежности, па је због тога измењен и потребан број судија у суду, при чему судија може бити премештен само у суд истог степена који преузима надлежност укинута суда (став 4.).

Чланом 7. Закона допуњен је члан 20. Закона о судијама на тај начин што је преложено да ће Високи савет судства пре доношења решења о упућивању судије прибавити и мишљење седнице свих судија суда из кога се судија упућује, као и седнице судија суда у који се судија упућује.

Чланом 8. Закона мења се досадашњи члан 25. Закона о судијама, који уређује одступања од редоследа пријема предмета. Прецизиран је досадашњи став 1, који уређује случајеве када се одступа од редоследа пријема предмета, као и досадашњи став 2, који уређује случајеве када судији предмет може бити одузет. Наведеним прецизирањем се омогућује обезбеђење права странака на суђење у разумном року, у случају да је судија дуже време одсутан или ако постоје други разлози због чега се по предмету не поступа. Такође, прецизирано је да се одузети предмет додељује другом судији у рад, и то на начин који је предвиђен Судским пословником.

Чланом 9. Закона мења се члан 29. Закона о судијама тако што се додаје нови став 2, који предвиђа да се притужба судије доставља и лицу на које се притужба односи. Ово лице има право да се изјасни о притужби судије, што је, такође, међународни стандард. Исто тако, предвиђено је да се са одлуком о притужби, што је такође новина, упознаје, пре свега, и подносилац притужбе.

Чланом 10. Закона допуњен је члан 30. Закона о судијама, који уређује сукоб интереса са судијском функцијом. Измењен је став 1. наведеног члана тако што је прецизирано да судија не може давати правне савете. Поред тога, досадашња правна празнина која се односи на учешће судије у раду радних тела и радних група за израду прописа је предвиђена новим ставом 7, који прецизира да се овакво ангажовање судија може вршити у току радног времена, а по одобрењу председника суда.

У чл. 11. и 12. Закона извршена је значајна измена чл. 33. и 34. Закона о судијама и јединствено уређено вредновање судија и председника судова. За разлику од досадашњих одредби, због ефикасности, предложено је да рад судија и председника судова вреднују Комисије Високог савета судства. Комисије ће имати по три члана, при чему ће судије судова вишег степена вредновати рад судија судова нижег степена, имајући у виду њихово дуже радно искуство на судијској функцији, као и могућност увида у рад судија судова нижег степена. Против оцене судија има право приговора, о којем одлучује посебна комисија Високог савета судства састављена искључиво од судија Врховног касационог суда, односно највишег суда у Републици Србији. И против одлука о приговору обезбеђена је правна заштита, која се може остварити у управном спору. Састав и начин рада комисија Високог савета судства ће се ближе уредити актом Високог савета судства. С обзиром да је вредновање рада судија и председника судова јединствено уређено изменама члана 33. Закона о судијама, брисан је досадашњи члан 34. тог закона.

Чланом 13. Закона брише се став 5. члана 36. Закона о судијама, ради усклађивања са чланом 12. Закона којим се брише члан 34. Закона о судијама.

Чланом 14. Закона извршена је допуна члана 37. Закона о судијама тако што је предвиђено да судија не може за време обављања функције истовремено примати и пензију коју је остварио по другом основу.

Чланом 16. Закона допуњује се члан 42. Закона о судијама у погледу прописивања права на накнаду за одвојени живот судије.

Чланом 18. Закона, којим се допуњује члан 50. Закона о судијама, врши се измена у досадашњем ставу 3. на тај начин што се предвиђа обавезност обављања разговора са кандидатима који се први пут бирају на судијску функцију, а не само могућност као што предвиђа важећа одредба. Значајна измена је извршена и у ставу 4. наведеног члана, чиме је извршено усаглашавање са Законом о Правосудној академији. Наиме, предвиђено је да је Високи савет судства дужан да приликом предлагања кандидата за избор

судија предложи кандидата који је завршио обуку у Правосудној академији. Наравно, овакав изузетак предвиђен је за избор судија прекршајног или основног суда, односно судија најнижег степена. Поред тога, у ставу 5. истог члана закона предвиђа се да одлука о предлогу кандидата за избор, поред тога што мора бити образложена, мора бити и јавно објављена на интернет страници Високог савета судства, чиме се повећава транспарентност рада тог органа.

Чланом 19. Закона врши се измена члана 59. Закона о судијама којим је уређено навршавање радног века судије. Изменом у ставу 2. се прецизира да продужење радног века судије може износити још највише две године. Такође, изменом у ставу 3. истог члана је прецизирано да захтев за продужење ангажовања председника суда подноси председник непосредно вишег суда, а за председника Врховног касационог суда – Општа седница тог суда.

Чланом 20. допуњује се члан 61. Закона о судијама тако што се предвиђа да одлука о престанку судијске функције и у овом случају мора бити образложена, што до сада није било предвиђено. На тај начин, обезбеђује се право неизабраног судије да буде упознат са разлозима због којих није изабран на сталну судијску функцију.

Чланом 21. Закона мења се члан 64. став 2. Закона о судијама, на тај начин што се предвиђа да се поступак за разрешење судије пре свега покреће по службеној дужности или на предлог других органа, односно лица. На тај начин, предвиђа се обавеза за орган који и иначе одлучује о разрешењу судије да покрене и сам поступак за разрешење. Поред тога, новим ставом 4. обезбеђује се одговарајући поступак како би Високи савет судства у најкраћем могућем року имао потребна сазнања о правноснажној пресуди којој је судија осуђен за кривично дело.

Чланом 22. Закона врши се измена члана 69. Закона о судијама, на тај начин што се предвиђа услов да за председника суда може бити изабран само судија који се налази на сталној судијској функцији. Имајући у виду послове председника суда, на овај начин се додатно обезбеђује да се за председника суда изаберу најбољи кандидати.

Чланом 23. Закона измењен је члан 70. став 1. Закона о судијама на тај начин што се предвиђа да Високи савет судства за председника суда, уместо више кандидата, предлаже једног кандидата. Овакво решење је примереније у односу на важеће законско решење, имајући у виду да је у поступку пред Високим саветом судства предвиђен детаљан поступак који омогућава Високом савету судства да сам и предложи најбољег кандидата за избор председника суда. На наведени начин, повећава се значај поступка пред Високим саветом судства, као и значај његовог предлога.

Чланом 24. Закона врши се измена члана 72. став 1. Закона о судијама тако што се трајање мандата председника суда повећава са четири на пет година, што је истоветно решење које Устав прописује за председника Врховног касационог суда. Такође, у складу са уставном одредбом, као и за председника Врховног касационог суда, предвиђено је да исто лице може само једном бити изабрано за председника суда. Чланом 25. Закона мења се члан 73. став 1. Закона о судијама, чиме се ограничава време на које неко може бити постављен за вршиоца функције председника суда. Имајући у виду да је реч о ванредној ситуацији, неопходно је прописати краћи рок за који се може поставити вршилац функције.

Чланом 26. Закона допуњен је члан 76. став 2. Закона о судијама, тако што је прецизирано да поступак за разрешење председника суда, поред тога

што води, и покреће Високи савет судства. Предложено решење је целисходније у односу на досадашње законско решење.

Члан 27. Закона, којим се допуњује члан 79. Закона о судијама, у циљу обезбеђења увида јавности у погледу података о квалитету кандидата за председника највишег суда у Републици Србији, предвиђа да се подаци о кандидатима (заједно са подацима о радној биографији) објављују на интернет страници Високог савета судства. Такође, предвиђа се и да су кандидати дужни да доставе и одговарајући програм о унапређењу рада судског система у Републици Србији.

Чланом 28. Закона уведена је значајна новина у члан 81. Закона о судијама, с обзиром да су, у погледу чланства у странци и политичком деловању, уведена ограничења и за судије поротнике, која су идентична ограничењима везаним за судије.

Чланом 29. Закона измењен је, односно допуњен члан 86. Закона о судијама. Измена у ставу 3. наведеног члана односи се на могућност да и министар надлежан за правосуђе, поред досадашњих предлагача, може поднети предлог за покретање поступка за престанак функције судије поротника, а имајући у виду надлежности министарства правде и државне управе у односу на судије поротнике. Такође, изменом у ставу 4. истог члана је прецизирано да Високи савет судства, поред тога што води поступак и одлучује у поступку, покреће поступак за престанак функције судије поротника.

Чланом 30. Закона врши се прецизирање члана 90. став 2. Закона о судијама, којим су прописани случајеви када постоји тежак дисциплински прекршај, а због којих се судија разрешава. Наиме, до застаревања предмета, што се сматра тешким дисциплинским прекршајем, може доћи и услед објективних околности независних од воље судије (промене закона, измена у саставу судског већа и др.), а имајући у виду санкцију која је предвиђена, извршено је прецизирање да до застаревања предмета може доћи само уколико је у питању несавестан рад судије, а не и када су у питању околности на које судија не може да утиче.

Чланом 31. Закона допуњен је члан 91. Закона о судијама, тако што је прецизирано да се поједине дисциплинске казне могу изрећи свака посебно, али и кумулативно. На тај начин, омогућује се да се у сваком конкретном случају може изрећи адекватнија дисциплинска санкција.

Чланом 32. Закона мења се дужина рока застарелости за вођење дисциплинског поступка са једне на две године од дана учињеног дисциплинског прекршаја, а имајући у виду да се могу појавити и сложенији дисциплински прекршаји, због којих дисциплински поступак може дуже да траје.

Чланом 33. Закона, којим се допуњује члан 98. Закона о судијама, предвиђа се додатна правна заштита у дисциплинском поступку против судија. Наиме, предвиђа се да се оваква правна заштита може остварити и против другостепене дисциплинске одлуке, и то у управном спору.

Чланом 34. Закона предвиђено је да садашње судије Вишег прекршајног суда, због предложених измена и допунама Закона о уређењу судова настављају рад као судије Прекршајног апелационог суда.

Чланом 35. Закона одређује се да престаје да важи одредба члана 6. Закона о изменама и допунама Закона о судијама („Службени гласник РС”, бр. 101/10 и 8/12 –УС), имајући у виду да наведена одредба, иако је по својој природи прелазног карактера, још увек важи, а може довести до међусобне неусклађености законских одредаба.

Чланом 36. Закона уређено је ступање закона на снагу и почетак примене одређених одредаба Закона.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се овај закон донесе по хитном поступку будући да би његово недоношење по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице по рад правосудних органа Републике Србије.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СУДИЈАМА

Имајући у виду одредбе члана 40. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11 и 30/13), који прописује садржину објашњења које анализа као прилог предлога закона треба да садржи, имајући у виду смисао ове одредбе Пословника (између осталог да пружи објашњења какве трошкове ће примена закона створити грађанима и привреди, нарочито малим и средњим предузећима, као и да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција), али и специфичност и значај Закона о судијама чије се измене и допуне предлажу, систематика и садржина ове анализе биће томе прилагођена.

Одређивање проблема које Предлог закона треба да реши

Закон о судијама („Службени гласник РС”, бр. 116/08, 58/09 – УС, 104/09, 101/10, 8/12 - одлука УС, 121/12 и 124/12 – УС) донет је 2008. године, а примењује се од 1. јануара 2010. године.

Током примене овог закона пракса је показала да поједине одредбе, а посебно одредбе које су везане за независност судије, као и друга начела која гарантују његов положај, одредбе везане за премештај и упућивање судије у други суд, јавност у избору судија и председника судова, као и одредбе о дисциплинској одговорности, треба прецизирати и допунити.

Такође, пракса је показала да поједине одредбе Закона о судијама нису доследно спроведене и због нејасног поступка који је прописан, због чега их је неопходно изменити, како би се могле ефикасно применити и спровести.

Циљ који се постиже

Циљ измена и допуна Закона о судијама је доследна примена уставних одредби које уређују положај судије и усклађивање са међународним стандардима који се односе на ову област.

Да би се постигао ефикаснији рад судова, а самим тим и ефикасније остваривање права грађана у судским поступцима, пре свега је неопходно изменити постојеће законе који уређују положај судија и рад судова, како би се створио неопходан нормативни оквир за даље активности у циљу побољшања рада правосудја у Републици Србији. Наведене измене истовремено представљају и доследно усаглашавање са међународним стандардима који гарантују независност судије и његово потчињавање само Уставу и закону.

Истовремено, циљ и овог закона заједно са осталим законима из области правосудја је да се успостави делотворно, ефикасно, модерно и

економично правосуђе ради остваривања права на једнак и једноставан приступ суду - правди, ефикасно решавање предмета и смањење нагомиланих заостатака.

Остваривање постављених циљева није могуће без одговарајућег законског оквира имајући у виду већи број одредаба Устава на основу којих се законом уређују одређена питања у вези са положајем судија (члан 148. став 3, члан 150. став 2 и члан 152. став 2).

У погледу законских решења, између осталог, имајући у виду решења у упоредном праву прецизиране су одредбе о могућности наплате штете коју судија проузрокује неправилним радом, као и поступак и одлучивање о накнади штете.

Такође, прецизније је уређено право на удруживање и истовремено извршено усклађивање са међународним стандардима који уређују положај, односно права судија.

Извршена је одговарајућа допуна, односно прецизирање у случају премештаја судије уз његову сагласност, а прецизиран је премештај без сагласности судије. Прецизирано је када се сматра да је суду промењен претежни део његове надлежности. Реч је о случају када је, због нових законских решења дошло до промене стварне или месне надлежности, па је због тога измењен и потребан број судија у суду, с тим што судија може бити премештен само у суд истог степена који преузима надлежност укинутаг суда.

Имајући у виду да је и упућивање судије изузетак од начела непреместивости судије, на предложени начин у Закону се врши додатно прецизирање потребних услова за упућивање судије у други суд.

За разлику од досадашњих одредби, због ефикасности и потребе за прецизношћу, предложено је да рад судија и председника судова вреднују комисије Високог савета судства. Комисије ће имати по три члана, при чему ће судије судова вишег степена вредновати рад судија судова нижег степена, имајући у виду њихово дуже радно искуство на судијској функцији, као и могућност увида у рад судија судова нижег степена. Против оцене судија има право приговора о којем одлучује посебна комисија Високог савета судства састављена искључиво од судија Врховног касационог суда, односно највишег суда у Републици Србији. Против одлука о приговору такође је обезбеђена правна заштита, која се може остварити у управном спору.

Предвиђа се да Високи савет судства за председника суда, уместо више кандидата, предлаже једног кандидата и тако се повећава значај поступка пред Високим саветом судства, као и значај његовог предлога. Предвиђено је да на тај начин поступа и када предлаже кандидата за избор судије уз појачавање транспарентности у раду овог органа јер се предвиђа и да одлука о предлогу кандидата буде објављена на интернет страници овог органа.

Такође, у циљу обезбеђења увида јавности у погледу података о квалитету кандидата за председника највишег суда у Републици Србији, предвиђа се да се подаци о кандидатима објављују на интернет страници Високог савета судства. Такође се предвиђа и да су кандидати дужни да доставе и одговарајући програм о унапређењу рада судског система у Републици Србији.

Врши се прецизирање одредаба којим су прописани случајеви када постоји тежак дисциплински прекршај, а због којих се судија разрешава с обзиром да до застаривања предмета, што се сматра тешким дисциплинским прекршајем, може доћи и услед објективних околности независних од воље

судије. Имајући у виду санкцију која је предвиђена, извршено је прецизирање у том смислу да до застаревања предмета може доћи само уколико је у питању несавестан рад судије, а не и када су у питању околности на које судија не може да утиче.

Предвиђа се додатна правна заштита у дисциплинском поступку против судија, па је предвиђено да се оваква правна заштита може остварити и против другостепене дисциплинске одлуке, и то у управном спору.

На кога и како ће утицати предложена решења?

Имајући у виду обим и садржину измена и допуна закона, на већ описани начин закон ће утицати на судије, односно судски систем у целини, укључујући и Високи савет судства као независног и самосталног органа који обезбеђује и гарантује независност и самосталност судова и судија, али и на странке и учеснике у судским поступцима, као и друштво у целини имајући у виду циљ који се законом жели постићи.

Европска комисија за демократију путем права (Венецијанска комисија) је у свом мишљењу о радној верзији овог закона навела да је закон у целини гледано позитиван и да као и текст Закона о изменама и допунама Закона о уређењу судова представља део реформског процеса који је у току. При изради Нацрта закона имале су се у виду и сугестије Комисије за измене текста у циљу ојачавања независности судства .

Закон неће изазвати посебне трошкове грађанима и привреди, односно малим и средњим предузећима, нити се с обзиром на материју коју уређује директно подстиче стварање нових привредних субјеката или тржишна конкуренција, али је несумњиво да је делотворно и ефикасно правосуђе важан стуб правне државе и владавине права.

Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

Мере које ће се током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем Закона намерава

Радни текст Закона о изменама и допунама Закона о судијама најпре је сачинила посебна радна подгрупа формирана на основу овлашћења из решења министра правде и државне управе којим је образована радна група састављена од угледних судија и правних стручњака за израду закона о изменама и допунама закона у области правосуђа, између осталог, полазећи од потребе да се обезбеди задовољавајући ниво независности судија.

Након завршетка рада на изради радног текста , радна верзија Закона је објављена на сајту Министарства правде и државне управе и јавна расправа посебно организована у Палати Србија дана 1. новембра 2012. године када је детаљно представљена радна верзија Закона. На ову јавну расправу су позвани представници свих врста и нивоа судова, Високог савета судства, представници јавних тужилаштава, адвокатуре, надлежних одбора Народне скупштине, професори правних факултетета, представници невладиних и међународних организација, Америчке амбасаде, Светске банке, ОЕБС, Делегације Европске комисије, Друштва судија Србије и Удружења тужилаца, као и други заинтересовани органи, установе и организације, уз учешће медија.

Истовремено су позвани сви заинтересовани да доставе коментаре, примедбе и сугестије на радни текст на датом обрасцу електронским путем.

Након сумирања резултата јавне расправе, када је радна група завршила рад на овом закону, Министарство правде и државне управе сачинило

је текст радне верзије закона , објавило тај текст на интернет страници Министарства и упутило га на мишљење Европској комисији за демократију путем права (Венецијанска комисија), а након тога уважавајући резултате расправе и мишљење Венецијанске комисије, сачинило Нацрт закона.

У циљу спровођења Закона биће предузете одговарајуће организационе мере за правилну примену Закона, као и мере које се, поред осталог тичу, формирања комисија за вредновање рада судија и председника судова, а у циљу обезбеђивања транспарентности приликом избора судије, односно председника суда, одговарајуће прилагођавање интернет страница надлежног органа.